

Teatterikerhossa vahvaksi

Yhteinen teatterikerho asetti lastensuojelulapset ja aikuiset ohjaajat Turussa samalle viivalle. Pienryhmäkotien asukkaat ja työntekijät ammensivat kerhosta hyvää arkeensa ja itseensä.

Lapsi kaipaa mielekästä ja itseään innostavaa tekemistä sekä tukea vapaa-ajanaan. Niin myös lastensuojelulapset, jotka asuvat joko kodinomaisissa laitosoiloissa huostaan otettuina tai avohuollon tukitoimena sijoitettuina. Heille harrastuksella voi olla paljon monipuolisempi ja syvempi merkitys kuin muulle nuorisolle, kun minuutta rakennetaan joskus kovin heiveröisin palikoin.

Lastensuojeluyksiköissä ohjaajat auttavat lapsia kasvamaan, kehittymään ja ehyttämään niin, että heidän yksilölliset tarpeensa otetaan huomioon, ja he voivat astua ryhmäkodista maailmaan muiden aikuistuvien nuorten tavoin.

Turussa lastensuojelun pienryhmäkotien asukkaiden ja työntekijöiden teatterikerho on tarjonnut lapsille ja aikuisille uuden keinon harrastaa yhdessä ja tasavertaisina. Kerhon teki mahdolliseksi kaksi kulttuurihanketta, joiden toteutuksesta vastasi Turun ammattikorkeakoulu yhteistyökumppaneineen.

Teatterikerhossa kulttuuri tulee osaksi lastensuojelun lasten ja aikuisten arkea. Turussa teatterikerholaiset toivovat, että voivat kokea kaiken vielä uudelleen.

Yhteiset harrastukset ja uudet metodit ovat tärkeitä työkaluja erityisnuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Tämä on oivallettu CTM Oy Sosiaali- ja terveyspalveluissa, joka tuottaa yksityisiä lastensuojelupalveluita Turussa ja Mynämäellä. CTM Oy:llä on kolme pienryhmäkotia ja kaksi erityisyksikköä, joiden henkilökunnan muodostavat sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatustieteen ammattilaiset.

Hankkeet avuksi

CTM:n väki puntaroi muutama vuosi sitten johtaja **Tina Mäkelän** johdolla, miten toteuttaa lasten, nuorten ja työntekijöiden yhteisiä kulttuuriprojekteja, ja miten saada kulttuuri muutenkin osaksi lastensuojelun arkea. Siitä lähti liikkeelle teatteriprojekti, joista ensin tuli Taika-projekti. Sen tarkoituksena oli tuottaa hyvinvointia työyhteisöön taiteen kautta, ja tarjota työntekijöille taidelähtöisiä työmenetelmiä.

Projektissa syntyi työntekijöille suunnattujen koulutuspäivien lisäksi teatteriesitys,

jossa oli mukana aikuisia työntekijöitä ja lapsia. Koska vuoden jatkunut yhteinen harrastus oli innostava ja antoisa, lasten ja työntekijöiden yhteinen teatterikerho otti vastaan uudet haasteet vuonna 2011: oli kolmevuotisen Central Baltic -rahoitteisen Mimo-hankkeen vuoro.

Tässä hankkeessa seitsemän lasta ja kolme aikuista osallistui uuden esityksen tekemiseen. Yksi aikuinen neljän lapsen kanssa muodosti livebändin. Yhteistyö huipentui viime vuoden lopulla kahteen yleisöesitykseen.

Toivolantie 1 -näytelmän tärkeitä teemoja olivat suvaitsevaisuus, asenteet ja huumori. Näyttelemiseen keskittyneet lapset ja aikuiset loivat itse roolihahmonsia, samoja osia käsikirjoituksesta improvisaatio- ja kirjoitusharjoitusten avulla teatteriohjaaja **Minna Haapasalon** opastuksella.

Itsensä voittamisen tärkeys

- Kerhomme on yksi kokeilu käyttää teatteria nuorison kanssa, ohjaaja Minna Haapasalo Mimosta kertoi.

Mimo-hankkeen on tarkoitus kehittää soveltavan taiteen työskentelymenetelmiä sosiaali- ja nuorisotyön käyttöön. Hanke keskittyy nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen, joka vaatii yleensäkin eri alojen ammattilaisten välistä laajaa yhteistyötä.

Haapasalon kanssa nuoret kirjoittivat kohtauksia ja toivat niihin mukaan omia suhtautumistapojaan. Harjoittelu ja toteutus olivat ohjaajan mukaan hyvin lähellä ammattilaista työskentelyä viikoittaisine harjoituksineen.

Toivolantie 1 -näytelmän ensi-ilan estradiilla meuhkasi iloinen, utelias, aika ajoin malkeksi nuorisoryhmä, joka ei välttynyt marisevilta ja arvaamattomasti käyttäytyviltä vanhoilta mummoilta.

Yleisö ei voinut olla huomaamatta, miten roolihahmojen takaa lavalla pääsivät esiin henkilökohtaisimmatkin tyypit: luonteva joka paikkan stara, rohkea johtaja ja pelkonsa voittaja. Esimerkiksi Penan roolin tehnyt Ronja osoitti lavalla olevansa varma ja tilanteet hallitseva rohkea tyttö. Esityksen jälkeen hän kehu

Toivon, että voimme jossain muodossa jatkaa teatterikerhoa, joka on tuonut monille lapsille harrastuksen koko vuodeksi.

tunnelmaa mahtavaksi ja iloitsi siitä, että oli saanut olla mukana kuulemassa loppuaplodit, joita hän kuulis mielellään lisääkin.

Ronjan ensimmäinen ajatus ennen ensimmäistä teatterikerhotapaamista oli, ettei teatteri ole hänen juttunsa. Kerhon myötä hän huomasi, miten mukavia vieraat ihmiset olivatkin ja syntyi uusi verkosto ystäväystymiseen.

- Oon panostanut tähän ihan täysillä, kun pääsin mukaan, kuvaili Ronja, jolle teatterikerhosta tuli ensimmäinen oikea harrastus.

Pienryhmäkotien aikuisista näytelmässä olivat mukana ohjaajat **Rami Raivio** ja **Hanna**

Vanhala. "Talon ulkopuolinen", muusikko **Risto Raivio** saattoi yhteen nuoret, joilla ei ollut soitkokokemusta eikä -taitoa. Siitä huolimatta itse esityksessä kuultiin yhteisösoittoa ja musiikillista äänimaailmaa satapäisen yleisön edessä.

Tasavertaisesti ohjattavina

Rami Raivion mielestä yhteinen teatteriprojekti on pienryhmäkodin ohjaajan arjessa helppottanut ohjaajan omana itsenään olemista. Se myös osoittaa lapsille, että ohjaajakin on ihminen, joka jännittää, eikä aina onnistu odotusten mukaisesti.

- Kokemus tuo lisäarvoa lapsen kohtamiseen työssä, nostaa sen aidommalle tasolle. Minusta tällä toiminnalla on lapsiin kuntouttava vaikutus.

Teatterikerho on pitkä prosessi, jonka aikana lapset rakentavat kokonaisuutta pienistä palasista. Raivio uskoo sen lisäävän heidän pitkäjänteisyyttään ja kehittävän lasten itseluottamusta. Lavalla säteilikin omaa karismaansa Rassen roolissa nuori Joona luottavaisena.

- Oli kiva kokeilla, kun en oo ennen näytellyt.

Vilkas nuorimies lähtisi siltä seisomalta mukaan. Rooli näytelmässä näytti tuovan kave-

riporukassa "rispektiä", ja erityistä ihailua se aiheutti isoveljessä. Itse näyttelijältä ei jäänyt huomaamatta keväästä asti jatkuneissa harjoituksissa esimerkiksi kärsivällisyyden vaatimus.

Ohjaaja Hanna Vanhala kiteytti teatterikerhon annin siihen, miten lapset saavat huomiota hyvällä tavalla.

- Sikäli tämä on voimaannuttavaa. Juuri sitä huomiota lapset tarvitsevat ja janoavat.

Hanna Vanhala lähti mukaan nähtyään kerhon ensimmäisen esityksen, joka sai hänet monen muun tavoin kyyneliin, niin hienosti lapset pärjäsivät esityksessä. Haapala on havainnut, miten tärkeää lapsille on myös se, että harjoituksissa he pääsevät eroon siitä, mikä muuten arjessa saattaa olla kovinkin vaikeaa. Hän mainitsee lisäksi, miten myös aikuinen voi kasvaa projektin ansiosta.

- Olemmehan yhdessä ohjattavina lasten kanssa. Asetelma on erilainen kuin kotiemme arjessa, ja aikuinenkin löytää itsestään uusia puolia. Ne voivat sitten näkyä tiedostamattomasti arjessa.

Uudet puolet esiin

CTM:n johtaja Tina Mäkelä iloitsi innokkaiden ja motivoituneista ohjaajista, jotka haluaisivat monimuotoisesta tarjonnasta lisävoimaa kasvua tukeviin kulttuuri- ja liikuntaharrastuksiin.

- Toivon, että voimme jossain muodossa jatkaa teatterikerhoa, joka on tuonut monille lapsille harrastuksen koko vuodeksi.

Teatteriohjaaja Minna Haapasalo myönsi ensi-ilan jälkeen mieltineensä projektin alussa, oliko näytelmä lukuisine repliikkeineen liiankin toivoivat, haaste lapsille. Esiintyjät kuitenkin toivoivat, että Toivolantie tehdään juuri kuin oikea näytelmä. Onnistunut lopputulos oli paras palkinto siitä, miten lapset jaksoivat pitkän ja vaativan harjoituskauden innostuksensa ansiosta.

- He ovat erittäin ilmaisukykyisiä. Esityksen valmistelu toi heistä esiin monenlaisia puolia, joita ei tavallisessa arjessa ehkä huomaa.

Teatteriohjaajalle itselleen esityksen suurin arvo on itse prosessissa. Siihen kuuluu se, että porukka tulee säännöllisesti harjoittelee sekä kasvaa ja kehittyy yhdessä.

- Uskon, että muutos voi tapahtua toiston kautta. Ja kun ottaa ryhmän tarpeet huomioon, taiteen soveltaminen voi olla taiteen itsensä tekemistä. ■

Teatteriohjaaja Minna Haapasalo on iloinen, että lapset jaksoivat hienosti pitkän ja vaativan harjoituskauden loppuun asti.